

ГІІМ

ГОРЛІВСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
ІНОЗЕМНИХ
МОВ

СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ

ВИПУСК 7

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ (М. ДНІПРО, УКРАЇНА)
ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
Г. С. СКОВОРОДИ (М. ХАРКІВ, УКРАЇНА)
УНІВЕРСИТЕТ МАСАРИКА (М. БРНО, ЧЕХІЯ)
ТАРТУСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ТАРТУ, ЕСТОНІЯ)
УНІВЕРСИТЕТ МОЛЛОЙ (М. НЬЮ-ЙОРК, США)

СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ

матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

(19 квітня 2024 року)

до 75-річчя Горлівського інституту іноземних мов

ВИПУСК 7

Дніпро 2024

УДК 81

Рекомендовано до друку вченою радою
Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ ДДПУ
(протокол № 10 від 24.04.2024 р.)

Редакційна колегія

Л. В. Суховецька, кандидат філол. наук, доцент, **Р. М. Ситняк**, кандидат філол. наук, доцент, **О. А. Старченко**, кандидат філол. наук, доцент, **Н. П. Пожидаєва**, кандидат філол. наук, доцент, **І. М. Архіпова**, кандидат філол. наук, доцент.

Публікацію ініційовано кафедрою германської філології факультету романо-германських мов Горлівського інституту іноземних мов (м. Дніпро) ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Сучасні лінгвістичні парадигми : матеріали міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 19 квітня 2024 р.) / відп. ред. Л. В. Суховецька. Дніпро, 2024. Вип. 7. 163 с.

До збірника ввійшли матеріали за такими тематичними напрямками: Функційна семантика лексичних і фразеологічних одиниць. Проблеми номінації, термінологізації. Актуальні проблеми когнітивної лінгвістики. Фонетичні ресурси європейських мов. Проблеми міжкультурної комунікації в поліетнічній площині. Стилїстика тексту. Лінгвістичний аналіз тексту. Проблеми дискурсології, дискурс-аналіз. Концептуальний аналіз мови. Лінгвокультурологічні аспекти дослідження європейських мов. Сучасні проблеми психолінгвістики та етнолінгвістики. Методологічні проблеми сучасної лінгвістики. Методичні інновації у викладанні рідної та іноземних мов.

Більшість тез подана в авторській редакції.

Для викладачів і студентів філологічних факультетів, наукових працівників, а також тих, хто цікавиться питаннями сучасної лінгвістики.

10. Wang Fangfang. The Metaphorical and Metonymical Expressions including Face and Eye in Everyday Language. URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:292843/FULLTEXT01.pdf>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Людмила Суховецька – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології, в. о. завідуючого кафедрою германської філології Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ РЕСУРСІВ ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ (AI RESOURCES) У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Віктор ЧЕТВЕРИК (м. Харків, Україна)

Для сучасного світу характерні активні трансформаційні процеси різного спрямування, які змінюють усі соціальні та економічні галузі, зокрема і площину освітнього простору. Здебільшого, такі метаморфози викликані як технологізацією та цифровізацією світу [1: 297], так і зміною вимог до сучасних спеціалістів, коли ринок праці потребує фахівців, які здані до гнучкості, швидкого прийняття рішень, динамічності, критичного мислення та мають високий рівень іншомовних комунікативних навичок. Тому перед сучасною вищою освітою та викладачем постає низка вимог щодо формування конкурентоспроможного фахівця, спроможного до саморозвитку та навчання впродовж життя. Проте основними перепонами до результативного досягнення такої мети є обмежена кількість годин на вивчення іноземної мови (для немовних спеціальностей), низький рівень мотивації здобувачів до опанування мови та умови дистанційної освіти. Тому сучасний викладач іноземної мови перебуває в умовах постійних пошуків нових методів та підходів до навчання здобувачів. Метою роботи є оглядовий аналіз можливостей інноваційних

цифрових технологій у контексті розвитку іншомовної комунікативної компетенції.

Зважаючи на зацікавленість сучасного здобувача новітніми цифровими (інформаційними, мультимедійними і т. ін.) технологіями, коли вони є значною частиною їхнього повсякденного життя, стає доцільною інтеграція таких технологій і в процес навчання та вивчення іноземної мови.

Традиційними та розповсюдженим уже стало використання аудіо- та відеоматеріалів, систем управління навчальною діяльністю, вебсайтів, мультимедійних платформ тощо [1: 298]; у низці методичних праць та на практиці у роботі викладачів доведено ефективність таких інструментів. Такі технології дають змогу: урізноманітнити традиційні підходи до навчання; зацікавити здобувачів у навчальних матеріалах завдяки індивідуальному добору навчального контенту з урахуванням особистих та професійних інтересів здобувачів; зробити процес навчання більш динамічним тощо.

Проте на теперішньому етапі активного розвитку зазнали технології на основі великих мовних моделей та генеративного штучного інтелекту. Зараз є ціла низка інструментів та ресурсів, які розроблені на основі використання таких технологій і можуть бути використані для навчання та освіти [2: 270]. Одними з найбільш відомих зараз є генеративні системи, такі як ChatGPT, розроблений компанією OpenAI; Copilot від корпорації Microsoft; Gemini від Google. Такі системи широко використовуються для автоматизованого створення контенту, підказок, технічного супроводу користувачів та для інших напрямів. Незважаючи на широке розповсюдження, подібні інструменти ще недостатньо описані в контексті їхньої імплементації до освітнього простору та методики навчання.

На сьогодні в галузі іншомовної освіти такі ресурси можуть бути використані в якості допоміжних, оскільки за запитом можуть сприяти удосконаленню інтерактивних форм навчання, адаптувати навчальні матеріали відповідно до рівня мовної підготовки здобувачів, допомогти викладачеві в

організації навчального процесу та надати відповіді на базові лексико-граматичні запитання здобувачів, приклади використання мовних одиниць у мовному контексті, особливостей їхнього функціонування тощо. Загалом, такі інструменти можуть стати для здобувача своєрідним ментором або помічником у процесі опанування іноземної мови, надати відгук на виконане завдання, проаналізувати лексико-граматичні помилки, надати пояснення; а викладачеві допомогти забезпечити реалізацію рутинних завдань, що, зі свого боку, дає можливість більш детально координувати процес навчання, надавати особисту підтримку здобувачам. Методологія навчання іноземним мовам із використанням технологій на основі штучного інтелекту може передбачати інтеграцію низки підходів і методів. Зокрема, такі технології можуть допомогти вирішити низку методичних завдань, як-от: 1) персоналізація та індивідуалізація навчального процесу (або student-centered навчання) – використання штучного інтелекту дає змогу адаптувати навчальні матеріали та завдання до індивідуальних потреб, рівня знань та стилю навчання кожного здобувача; 2) реалізація принципів відкритої освіти (open education) – доступність до навчальних матеріалів, цифрових технологій та ресурсів, організація академічної мобільності та самосійного навчання; 3) метод неперервної освіти (lifelong-learning або continuing education), який передбачає постійний процес навчання, розвитку та різноманітного навчання з використанням технологій штучного інтелекту тощо.

Отже, імплементація ресурсів зі штучним інтелектом у галузь навчання та вивчення іноземної мови має значний потенціал, зокрема для методики навчання іноземним мовам. Такі інструменти спроможні значно розширити можливості процесу навчання іноземним мовам (зокрема, у роботі зі здобувачами немовного профілю) не тільки в змістовому, але й дидактичному аспектах; стимулювати творчу та пошукову роботу здобувачів; забезпечити мотивацію до саморозвитку та скоординувати самостійне вивчення мови; виступити допоміжним засобом у контексті безперервної освіти (Lifelong

Learning). Однак, важливо також враховувати етичні та безпекові аспекти використання штучного інтелекту в освіті та розробляти стратегії для забезпечення адекватного контролю використання таких ресурсів з урахуванням кодексу академічної доброчесності.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Веретюк Т. Цифровізація в підготовці іноземних здобувачів (в курсі «Українська мова як іноземна»): огляд інструментів. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молод. вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. Дрогобич : Гельветика, 2023. Вип. 70, т. 1. С. 296–303.
2. Четверик В. К. Можливості ресурсів зі штучним інтелектом (Artificial Intelligence) у навчанні англійської мови. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції* : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 22 лют. 2024 р. Харків, 2024. С. 269–274. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/14258>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Віктор Четверик – доктор філософії зі спеціальності «Філологія», викладач кафедри теорії і практики англійської мови Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

ТЕРМІНОЛОГІЧНА СПЕЦИФІКА АНГЛОМОВНОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Лариса ЩИГЛО, Сергій ЧЕРНОБРОВЧЕНКО (м. Суми, Україна)

Сучасне суспільство завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій вирізняється насиченням різноманітною інформацією, що сприяє розширенню його словникового запасу загалом та використання спеціальних термінів, зокрема.